

Aralık'14 Raporu

AJANSKAFKAS

İçindekiler

İçindekiler	1
Rus-Çeçen Savaşı 20. Yıl	3
Ahmed Zakayev: Sloganımız “Özgürlük ve Yaşam”	3
Litvanya Parlamentosunda Çeçen konferansı	5
Aleksandr Çerkesov: Çeçenya’dan hatırlatma ve uyarı	5
Coharkale Saldırıları	6
Kadirov rejimi kural tanımıyor	10
İnsan Hakları savunucularından ortak açıklama	11
İşkence Karşıtı Komite’nin Ofisi yakıldı	12
Çerkesya	17
Nalçık Davası	17
Memorial: Nalçık’te adalet yerini bulmadı	18
HRW ve Af Örgütü: Nalçık davası sanıkları işkence kurbanı	18
Rusya’da gazeteciliğin kurbanı Timur Kuaşev	20
‘İstenmeyen’ vatandaşlar: Suriye Çerkesleri	21
Anzor Ahohov için kampanya	21
Madina Hakuşeva: “Çerkesçenin Geleceği”	22
Kabardey-Balkar’da ulusal sinemanın doğuşu	23
Diaspora	24
Minvodi skandalı	24
“150. Yılda Çerkesler” Konferansı	25
Putin Türkiye’de	25
Alfabe tartışmaları ‘yeniden’	26
Müzik dehası Tambi	26
Düzce’de iki önemli girişim	27

Adıge Kültür Evi.....	27
Çerkes Dili ve Edebiyatı Araştırma Laboratuvarı.....	27
Kaffed DÇB toplantısında.....	28
Kokov ziyareti	29
Jineps Gazetesi 10 yaşında	30
Diasporanın ilk çocuk dergisi Nanuw çıktı	31
ABHAZYA.....	32
Avrupa Parlamentosu'ndan kınama	32
Rusya ve Gürcistan'dan ılımlı açıklamalar	33
Şamba yeniden siyaset sahnede.....	34
Siyaset sahnesinde yeni bir parti	35
Yeni haber ajansı "Abkhazinform"	35
Kozba Vedat ve Abağba Bahadır Çlov köyünde anıldı	36

Rus-Çeçen Savaşı 20. Yıl

11 Aralık 1994 tarihinde Rus tanklarının 3 koldan Çeçenya'ya girmesi ile başlayan süreç, gerek Çeçenya gerek Kafkasya ve gerekse Rusya'nın son 20 yılının şekillenmesinde en önemli olay olarak kabul ediliyor.

20. yıl dönümü olması sebebiyle tekrar gündeme gelen Rus-Çeçen savaşı, şiddet dozu düşmüş olsa da zaman zaman kendisini hatırlatıyor.

11 Aralık 2014 itibariyle "Çeçenya Günlükleri" adlı bir hafıza projesi başlatan Kafkas Vakfı, bu adla açtığı sosyal medya hesaplarından '20 yıl önce bugün' paylaştığı haberlerle savaşın güncesini tutuyor.

Ajans Kafkas'a açıklamada bulunan Kafkas Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi Ebubekir Kızık, "Çeçenya Günlükleri" aracılığı ile Çeçen Direnişi'nin 20. yılında toplumsal hafızayı canlandırmayı planlıyoruz. Rus tanklarının Çeçenya'ya girdiği 11 Aralık 1994 tarihini baz alarak gün gün Çeçenya'da yaşanan olayları paylaşıp, günümüzde göz ardı edilen, görmezden gelinen Çeçenya'yı, Çeçenya'da yaşananları tekrar hatırlatmayı amaçlıyoruz. Yıl içerisinde çeşitli etkinliklerle de konuyu gündemde tutmaya çalışacağız " dedi.

Kafkas diasporasında 20. Yıla dair şimdilik tek etkinlik Kafkas Vakfı'nın "Çeçenya Günlükleri" projesi olarak görünürken dünyada Rusya-Çeçenya savaşı az da olsa gündeme geliyor. Ayrıca Çeçenya'dan gelen haberler savaşın etkilerinin hala sürdüğünü de hatırlatıyor.

Ahmed Zakayev: Sloganımız "Özgürlük ve Yaşam"

İngiltere'de siyasi sığınmacı olarak bulunan Çeçen-İçkerya Cumhuriyeti Başbakanı Ahmed Zakayev, Andrey Sari'ye verdiği röportajda 20 yıllık süreci değerlendirdi.

Şahsi öyküsünden örneklerle de yer verdiği mülakatta 'savaş başlamadan önce Dudayev ile Yeltsin arasında bir görüşme planlandığını ama bu görüşmenin Yeltsin'in çevresinde bulunan

savaş lobisi tarafından engellendiğini' söyleyen Zakayev, bu görüşme olsaydı savaş çıkmayacaktı şeklinde konuştu. Dudayev Çeçenya'da savaşa engel olacak uzlaşma kararına hazır olduğunu diyen Zakayev, Rusya'da o dönemde 'SSCB'nin dağılmasıyla bozulan imajı düzeltmek için yıldırım hızıyla kazanılacak bir zafer gerekli, Çeçenya'da savaş başlamalı' görüşünün hâkim olduğunu belirtti.

Çeçenya'nın bugünkü durumu ve bağımsızlık fikri konusunda ise Zakayev *"Kesin olarak söyleyebilirim ki, Çeçen bağımsızlığı fikri ölmek şöyle dursun, hiç olmadığı kadar talep edilir hale geldi. Bugün Çeçenya nüfusunun yüzde 90'ı bağımsızlığın ne demek olduğunu bilinçli şekilde anlıyor. Bağımsızlığın sadece devlete ait bir şey anlamına gelmediğini, aynı zamanda uluslararası topluma karşı*

büyük bir sorumluluk olduğunun bilincinde. Evet, bugün yirmi yıl önce popüler olan 'Ya Özgürlük Ya Ölüm' sloganlarını destekleyen görünür işaretler yok, güncel slogan 'Özgürlük ve Yaşam'. Özgürlük ve yaşam, kendi bağımsız devletini inşa etmektir. Birinci Çeçenya savaşında mücadelenin temel motivasyonu Çeçenlerin 1944'deki sürgün anıları idi. Halkımın sürgünde geçirdiği 13 yıl, sürgün esnasında ve sürgünde Çeçenlerin verdiği kayıplar özgürlük ve bağımsızlığı savunanlara motivasyon sağladı. Bugünkü Çeçenlerde bu motivasyonun ne kadar güçlü olduğunu düşünebiliyor musunuz? Bu kadar hayata mal olan, çok sayıda insanın vatanlarını terk etmek zorunda kaldığı ve tüm dünyaya dağılmış oldukları iki savaşın ardından. Çeçenler, Rus bayrağı altında işlenen suçları unutmadı. Çeçenler bunu unutmadı, Çeçenler bunu unutmaz, Çeçenler kendi devletlerini yeniden kuruncaya kadar bununla yaşayacak. Ve bu adaletin zaferi anlamına gelecek." dedi.

Coharkale'de (Grozni) Putin Meydanı olmasını ve Putin'in doğum günü için yapılan yürüyüşü de değerlendiren Ahmed Zakayev, bu olayları "hayatta kalma" çabası olarak değerlendirdi ve *"Holokost döneminde toplama kamplarında tek bir Yahudi İsrail devletini kurmak isteğini söylemedi. Kamp esirleri ellerinden geldiği kadar hayatta kalmaya çalıştı. Çeçenya 'da kalanlara minnettarım. Bugün Rusya bayraklarıyla Putin'in doğum gününü kutlamak için*

koşular bile orada kalanlar sayesinde anavatanı koruduk. Asla onları bu tür davranışlarından dolayı kınamıyorum. Onlar esaret altında, özgür olmayan insanlar, hayatta kalmak için böyle davranmak zorundalar. Zafer meydanının adını Putin Meydanı olarak değiştirmek Çeçenlere hakarettir. Bugün İsrail’de bir yere Adolf Hitler heykeli dikilmesi gibidir. Ancak Çeçenler susmak mecburiyetindedir. Sizi temin ediyorum, bir gün gelecek Çeçenler bunu doğrudan söylemeye başlayacak, Rusya’dan tazminat isteyecekler. Ve bu tazminat, Rusya’nın Çeçenya’nın bağımsızlığını tanıması olacak” dedi.

Litvanya Parlamentosunda Çeçen konferansı

Rusya Çeçenya savaşıyla ilgili dikkat çekici bir etkinlik de Litvanya Parlamentosu’nda 12 Aralık’ta gerçekleştirildi.

“Rusya’nın Çeçen-İçkerya Cumhuriyetine Savaş Açmasının 20. yılı ve Savaşın Sonuçları” konulu konferansa birçok siyasetçi, entelektüel, sivil toplum örgütü temsilcisi ve Litvanya, Letonya, Estonya, Ukrayna’dan gazeteciler katıldı.

Konferansın ardından “Çeçenya’nın kaderini Çeçen halkı belirleyecek” başlıklı bir bildiri yayınlanması ve Rusya’nın yakın çevresine yönelik saldırgan tutumu göz önünde bulundurulduğunda Litvanya Parlamentosu’nun oldukça cesur bir adım attığı söylenebilir.

Aleksandr Çerkesov: Çeçenya’dan hatırlatma ve uyarı

Rus-Çeçen savaşının 20. yıl dönümünde, Memorial İnsan Hakları Merkezi Başkanı Aleksandr Çerkesov’un yayınladığı makale, Ukrayna’da gelişen olaylara 20 yıl öncesinden bakıldığından görünen sarsıcı benzerliklere odaklanıyor.

“Tüm mesele Reytingde” diyen Çerkesov, 20 yıl önce başlayan Rus Çeçen savaşının başlama sebebinin, dönemin Rusya Devlet Başkanı Yeltsin’e gerekli olan kamuoyu desteğinin sağlanması olduğu tespitini yapıyor ve “şimdi de Ukrayna sınırında tanklar bekliyor, Putin’in ise kamuoyu desteğine ihtiyacı var” diyor.

Ukrayna krizinin ardından uygulamaya giren yaptırımlara ve ciddi boyutlara ulaşan ekonomik krize rağmen kamuoyu araştırmalarında Putin’e desteğin arttığını

düşündüğümüzde Çerkesov çok da haksız sayılmaz.

Yine Çerkesov'un makalesinde kullandığı "Düşen reytingi kazanılan küçük bir savaş gibi hiç bir şey geri getirmiyor..." cümlesini, Kırım'ın işgali öncesinde Putin'in düşen kamuoyu desteği ile birlikte düşündüğümüzde, ölen insanlar, savaş ve paradan daha önemli olanın "iktidar" olduğu gerçeği 20 yıl sonra tekrar görünür oluyor...

Savaşın başlamasından 20 yıl sonra Coharkale'de gerçekleşen saldırıya bakınca ise "reyting" için bağlatılan savaşın halen bitmediğini görüyoruz.

Coharkale Saldırıları

20. yılda Çeçenya'nın başkenti Coharkale'ye direnişçiler tarafından gerçekleştirilen saldırı Rusya'da bir anda gündeme oturdu.

4 Aralık gecesi saat 2.30'da polis kontrolüne takılan bir grup direnişçi 3 polisi öldürerek Basın Evi'ni ele geçirdi. Kadirov'a bağlı birliklerin Basın Evi'ni kuşatması üzerine silahlı çatışma başladı. Basın Evi neredeyse tamamen yanarken direnişçilerden bir grup 20 nolu okula sığındı ve çatışmaya devam etti.

Çatışmalar esnasında çekilen bir video görüntüsüne göre direnişçiler kendilerini Kafkasya Emirliği Çeçenya Vilayeti mücahitleri olarak tanımlıyor ve Coharkale'ye Emir Hamzat'ın talimatıyla girdiklerini açıklıyorlar. Yine aynı video kaydındaki konuşmasında, ismini açıklamayan direnişçi, saldırının sebebini Kadirov'a bağlı askerlerin Çeçen kadınlara yönelik zulümleri olarak açıkladı. Eylemi bir intikam ve intihar eylemi olarak kabul eden direnişçi ölene kadar savaşacaklarını da belirtti.

4 Aralık öğlen saatlerine kadar süren çatışmalarda direnişçilerin tamamı (yaklaşık 10 kişi) öldürülürken Kadirov'a bağlı polis birliğinden ve çatışmalara katılan Rus birliklerinden ölenlerin sayısı da 10 olarak kayda geçti.

Olaylar ile ilgili açıklamayı instagram hesabından yapan Kadirov'a göre saldırıyı Doka Umarov'un yurt dışından yaşayan kardeşi Ahmed Umarov gerçekleştirdi.

Kadirov'un bu açıklaması eylem esnasında çekilen video kaydı ile çelişirken sürgündeki Çeçen-İçkerya Cumhuriyeti Başbakanı Ahmed Zakayev ve Dışişleri Bakanı Usman Ferzauli de saldırının Ahmed Umarov tarafından düzenlenmesinin mümkün olmadığını iddia ettiler.

Zakayev: Çatışmaların sorumlusu Rusya

Chechen Center'a açıklamalarda bulunan Zakayev'e göre saldırının sorumlusu Rusya. Yaptığı açıklamada *"Çeçenya' da meydana gelen olayın sorumlusu Rus-Çeçen çatışmasının siyasi çözümünü reddeden işgalci Rusya hükümetidir"* ifadesini kullanan Zakayev ayrıca Batı dünyasını, Avrupa'yı doğrudan tehdit edene kadar Putin ile iyi ilişkileri korumak ve suçlarına göz yummakla suçladı.

Chechen Center'a açıklama yapan bir diğer isim olan Usman Ferzauli de saldırılardan Rusya'yı sorumlu tuttu ve Rusya yanlısı Çeçen lider Ramzan Kadirov'un saldırıların Doka Umarov'un kardeşi tarafından organize edildiğine dair açıklamasını yorumladı.

Usman Ferzauli, "Ahmed Umarov'un ne örgütün bu tarz eylemleri ne de kişiler üzerinde bir etkisi yok. Saldırıların işgalci Rus devlet şiddetinin sonucu olduğu açıktır. Kadirov ve etrafındakiler şahsi iktidarları ve emniyetlerini güvence altına almak amacıyla her türlü karşı

görüşü bastırmaktadır. Bilindiği gibi saldırıları gerçekleştirenler bir açıklama yaptı ve eylemlerinin Çeçen kadınların onuruna el uzatanlara karşılık verme amacı taşıdığını belirtti. Onlar Çeçen kadınların aşağılanmasını durdurmak amacıyla hayatlarını feda etmek için toplandılar. Rus yetkililer ise elbette olayın gerçek nedenini kabul etmeyecekler ”dedi.

Uzman Yorumları

Liz Fuller: Direnişçiler bu güne mi hazırlanıyordu?

Radio Liberty Kafkasya Analist ve editörü Liz Fuller olayın hemen ardından yayınlanan analizinde, Kafkasya Emirliği'nin Soçi Olimpiyatları öncesi eylem yapmasının beklendiğini hatırlatarak acaba eylemciler hedef şaşırtarak herkesin beklemediği bir anda gerçekleştirecekleri bu eyleme mi hazırlanıyorlardı sorusunu sordu.

Yarlıkapov: Direnişçiler kendilerini göstermek istedi

Liz Fuller 'in analizine benzer bir yorumda Rusya Bilimler Akademisi Etnoloji ve Antropoloji Enstitüsü uzmanlarından Ahmet Yarlıkapov'dan geldi.

Coharkale saldırısının yerel direnişçiler tarafından gerçekleştirildiğini, eldeki bilgiler ışığında olayla IŞİD bağlantısı kurmanın mümkün olmadığını kaydeden Yarlıkapov *“IŞİD'den Kafkasya ile ilgili tehditler yapılmadan önce de bu tür eylemler oluyordu. Dolayısıyla IŞİD ile alaka kurmayı gerektirecek bir durum söz konusu değil. IŞİD'in şu anda Kafkasya'yla ispatlanmış herhangi bir bağı yok. Üstelik Irak ve Suriye'de savaşan Kafkasyalıların geri döndüğüne dair bir veri de yok. Bana göre Kafkasyalı direnişçiler hala var olduklarını ve güçlü olduklarını göstermek istedi”* dedi.

Orhan Cemal: Direnişçiler kendilerini göstermek istedi, ancak dış bağlantı ihtimali de var

Gazeteci Orhan Cemal de Çeçen direnişçilerin kendilerini göstermek istediği görüşünü paylaşıyor, ancak dış bağlantı ihtimalini de dışlamıyor. Orhan Cemal *“Düzenlenen saldırı ile IŞİD arasında bağ olabilir. Daha önce Emirliğe bağlı cemaatlerden Auhovski (Dağıstan'da Çeçenlerin yaşadığı bir bölge) cemaati Aliashab Kebekov'a biatını geri çekti ve IŞİD'e bağlandı. Şimdilik sadece Auhovski'deki Çeçenler hakkında bilgimiz var, fakat diğer Çeçen*

liderler de dışarıdaki unsurlara yönelmeye başlamış olabilir” dedi.

Aleksey Malaşenko: Koordineli bir eylem de olabilir

Moskova Carnegie Merkezi bilim konseyi üyesi Aleksey Malaşenko ise Coharkale saldırısını şöyle yorumluyor: “Moskova’da yaşayan ve bu grup üyelerinden hiç birini tanımayan biri olarak şahsen Coharkale saldırısının arkasında kimlerin olduğunu kestirmem zor. Fakat Kafkasya Emirliği ve IŞİD arasında koordineli bir eylem olması ihtimalini dışlamıyorum. IŞİD Kafkasya ile ilgili tehdit savurmuştu ve bunu hayata geçirmesi gerekiyordu”. Malaşenko ayrıca, Coharkale’de yaşanan son olay ile 2005 Nalçık baskını arasında benzerlik kurulabileceğini de belirtti.

Kadirov’a yeni bir koz mu?

Coharkale’de gerçekleştirilen saldırının siyasi yansımalarının dışında bölgedeki insan hakları ihlallerinin ve Rusya yanlısı Çeçen lider Kadirov’un şiddet politikalarının artmasına sebep olabileceği yorumları da yapılıyor.

Daha önce gerçekleştirilen saldırıların ardından Rusya ve Kadirov rejiminin sertleşen politikaları dikkate alındığında bu yorumların gerçekçiliği daha da görünür bir hal alıyor. Üstelik saldırıların hemen ardından gelen “direnişçilerin evlerinin yakılacağı” açıklaması bu tespiti güçlendiriyor.

Emirlik-IŞİD gerginliği

Aralık ayında, Coharkale saldırısından bağımsız bir şekilde seyreden başka bir tartışma da “direniş” cephesinde, Kafkasya Emirliği ile IŞİD arasında gerçekleşen çekişme oldu.

Suriye ve Irak’ta faaliyet gösteren ve dünyanın ilgisinin yöneldiği IŞİD içerisinde sayıları az olsa da etkileri oldukça yüksek Kafkasyalı unsurlar olduğu biliniyor. Üstelik Suriye’de savaş başladığından beri Nusra Cephesi dâhil olmak üzere birçok örgüt içerisinde çeşitli Kafkasyalı ve özellikle Çeçen figürlerin ön plana çıktığı gözlemleniyor.

IŞİD içerisinde faaliyet gösteren Çeçen ve Kafkasyalıların silahlarını Rusya’ya yöneltip

yöneltmeyecekleri uzun süredir Rusya’da tartışılıyordu. Coharkale saldırısının ardından tekrar gündeme gelen konu Aralık ayı sonlarına doğru Emirlik saflarından IŞİD’e biat edenlerin ilan edilmesiyle farklı bir boyut kazandı.

Kafkasya Emirliği Dağıstan Emiri Ebu Muhammed’in yayınladığı bir video ile IŞİD lideri Ebu Bekir El Bağdadi’ye biat ettiğini açıklamasının ardından birkaç cephe komutanı da kendisini izledi. Dağıstan ve yakın bölgelerde gelişen bu biatların ardından Doka Umarov’dan sonra Kafkasya Emirliği’nin başına geçen Aliashab Kebekov (Ali Ebu Muhammed), Dağıstan Emiri’ni hainlikle suçladı.

Kafkasya Emirliği’nden daha önce yapılan açıklamalarda genelde Nusra Cephesi’ne yakın durulurken IŞİD desteklenmiyordu. Bu son olay şimdilik fiziki çatışmaya sebep olmasa da önümüzdeki dönemde Kafkasya’da direniş cephesinde neler olacağını kestirmek zor. Son durumu analiz eden uzmanlar da sıcak çatışma ihtimalinin söz konusu olabileceğini bildiriyor.

Kadirov rejimi kural tanımıyor

Coharkale saldırılarının ardından gelen Kadirov rejiminin “kolektif cezalandırma” uygulamaları ve buna karşılık insan hakları örgütlerinin tepkileri Çeçenya’nın bir süre daha Rusya gündeminde yerini korumasına neden oldu.

4 Aralık akşamı Coharkale’de gerçekleştirilen saldırının ardından Rus yanlısı Çeçen lider Kadirov, instagram hesabından direnişçi ailelerinin geri dönüş hakları olmamak üzere

Çeçenya sınırları dışına sürülmeleri ve evlerinin ‘yerle bir edilmesi’ gerektiğini yazdı.

Kadirov’un ardından Rus yanlısı Çeçen parlamentosunun başkanı Duhvaha Abdurrahmanov da Meduza adlı internet sitesine yaptığı açıklamada “Soruşturma tamamlanınca saldırganların kaçının Çeçen olduğunu öğreneceğiz. Baba ve büyük ağabey aileden sorumludur. Onlar cezalandırılmalı ve

sınır dışı edilmeli. Bunlar bir de bizden emekli maaşı ve sosyal yardım alıyorlar” dedi.

Böyle bir kararın yasalara aykırı olduğunun hatırlatılması üzerine, yetkileri dâhilinde Çeçenya kanunlarında düzenleme yapacaklarını belirterek *“Suçun boyutuna göre istediğimiz şey gayet adil. Aslında onları yerlerinde yok etmek gerekir”* şeklinde konuştu.

Kadirov ve Abdurrahmanov’un açıklamaları *“kolektif sorumluluk”* tartışmalarını da beraberinde getirdi.

RF devlet başkanlığı bünyesindeki insan hakları konseyinde de yer alan İşkence Karşıtı Komite Başkanı İgor Kalyapın, bu açıklamaların kabul edilemez olduğunu belirterek Kadirov’un durdurulması gerektiğini açıkladı.

Kadirov’un açıklamalarının hemen ardından direnişçi ailelerinin evlerinin yakıldığı haberleri de gelmeye başladı. Çatışmalarda ölen direnişçilerin ailelerine ait 4 evin yakıldığı haberi slon.ru internet sitesinden duyurulurken Memorial İnsan Hakları Merkezi de yakılan evlerin fotoğraflarını yayınladı.

İnsan Hakları savunucularından ortak açıklama

Kadirov tarafından yapılan açıklamalar ve ardından evlerin yakılmasına tepki gösteren insan hakları örgütleri *“kolektif cezalandırma”* konulu bir basın toplantısı düzenleyerek yaşananları kınadı.

Novoya Gazeta muhabiri Yelena Milaşina toplantıda yaptığı konuşmada, Çeçenya’da evlerin yakılmaya başlandığına dair bazı örnekler verdi. Kadirov’un direnişçilerin yakınlarının sürgün edilmesi ve evlerinin yıkılmasıyla ilgili açıklamasının sosyal medyada Rusya vatandaşlarından 12 bin beğeni aldığını ifade eden Milaşina, ayrıca *‘sadece silahlı direnişçilerin değil bütün radikal İslamcıların yok edilmesi’* çağrısı yapan bir mesajın whatsapp aracılığıyla ülkede yayıldığını da belirtti.

Milaşina’nın açıklamaları üzerine ***İşkence Karşıtı Komite Başkanı İgor Kalyapın*** *“Bunlar oluyor çünkü sadece Çeçen vatandaşlar değil, bütün toplum derinden yaralı. Toplum şiddete meyilli, şiddet bekliyor, şiddet istiyor ve kendisi şiddet uygulamaya hazır”* dedi. Kalyapın

savcılığı, yasa dışı eylemleri ve açıklamalarından dolayı Ramzan Kadırov hakkında gerekli tedbirleri almaya çağırdı.

Sivil Dayanışma Komitesi Başkanı Svetlana Gannuşkina bazı vatandaşların kolektif cezalandırma gibi metotlara destek vermesini, emniyet teşkilatına karşı güvensizlikle ilgili olarak yorumladı ve ardından şu açıklamada bulundu: *“Kolektif cezalandırma, teröristlerin mantığıdır! Eğer devlet teröristlerin yöntemlerini kullanıyorsa terörist devlet demektir. Moskova’dan Ramzan Kadırov’un yasa dışı emrine tepki verilmedi. Demek ki, federal hükümet Çeçenya’daki bütün sorunların ‘Ramzan’ın emriyle’ çözülmesini kabul ediyor. Dolayısıyla bu durumdan Moskova da sorumlu. Evlerin yakılması ve çocuklu ailelerin sokağa atılması, silahlı örgüte yeni insanların kazandırılması anlamına gelir”.*

Memorial insan hakları merkezi başkanı Aleksandr Çerkesov da kolektif cezalandırmanın direnişçilerle mücadelede asla faydalı olamayacağını altını çizdi. Çerkesov, *“Polisler dokuz ev yaktı. Bunlar sadece son olaylarda öldürülenlerin ailelerine ait evler değil. Oğulları halen direnişçiler arasında bulunduğu tahmin edilenlerin evleri de yakıldı. Öldürülen ve kimliği tespit edilen Hoji Reşedov’un evi 2011’de direnişe gittiği ilk zamanlarda yakılmıştı. Bunun kime faydası oldu? Bu tür şeyler insanları silahlı mücadeleden vazgeçirmiyor”* dedi.

Düzenlenen ortak basın toplantısı esnasında gerçekleşen bir olay daha sonra yaşanacakların habercisi gibiydi. Kamuoyunda geniş yankı uyandıran basın toplantısı sırasında birkaç Kadırov taraftarı saldırgan, İgor Kalyapın’e yumurta fırlattı.

İşkence Karşıtı Komite’nin Ofisi yakıldı

Ortak basın toplantısında İgor Kalyapın’e yönelik gerçekleştirilen saldırının hemen ardından, Kadırov, Kalyapın hakkında *“teröristlere yardım ettiği”* şeklinde ithamlarda bulundu.

Kadırov tarafından hedef gösterilmesinin sonrasında, 13 Aralık’ta, Kalyapın’in başkanlığını yaptığı İşkence Karşıtı Komite’nin Coharkale ofisi, Rus yanlısı Çeçen lider Kadırov taraftarları tarafından yakıldı.

İşkence Karşıtı Komite sözcüsü Dmitri Utukin Çeçenya’da faaliyetlere devam edeceklerini

açıkladı. Utukin, RIA Novosti haber ajansına yaptığı açıklamada “Faaliyetleri durdurmayı düşünmüyoruz. Çeçenya’yı terk etmek, bizi bu şekilde engelleyebilecekleri düşünenlerin amaçlarına ulaşması anlamına gelir. Güvenlik tedbirlerini arttıracamız” dedi.

İşkence Karşıtı Komite’ye yapılan bu saldırı Rusya’da geniş yankı buldu. Uluslararası Af Örgütü, Human Rights Watch ve Memorial gibi önde gelen insan hakları örgütlerinin yanı sıra İşkence Karşıtı Komite başkanı İgor Kalyapın’ın de üyeleri arasında olduğu, Rusya Federasyonu Devlet Başkanına bağlı insan hakları konseyi de saldırıyı kınadı.

Kalyapın: Çeçenya’ da ne oldu?

Kadirov tarafından hedef gösterilmesinin ardından tehditler alan İgor Kalyapın insan hakları konseyi internet sitesindeki (president-sovet.ru) blog sayfasında “Çeçenya’da ne oldu?” başlıklı bir yazı yayınladı.

Çeçenya’da 4 Aralık saldırısının ardından yaşananları gün gün detaylandıran Kalyapın, Kadirov’un yaptığı açıklamaların ve ev yakma

hadiselerinin gerçekleşmesi üzerine Kadirov’un ifadelerinin hukuki olarak değerlendirilmesi talebiyle Başsavcı ve Soruşturma Komitesi Başkanına dilekçe sunduğunu açıkladı. “Dilekçelerin yayınlanmasının ardından Çeçenya yönetimine, Rusya Federasyonu kanunları ve vatandaşların anayasal haklarına riayet etme sorumluluğunu hatırlatmasını bekledim” diyen Kalyapın böyle bir şeyin gerçekleşmediğini aksine ev yakma hadiselerinin devam ettiğini hatırlattı.

Yazısına, Kadirov’un kendisi hakkında instagram hesabından paylaştığı; “Kalyapın teröristleri savunmaya başladı”, “Kalyapın adli adam Coharkale saldırısını gerçekleştiren direnişçilere para verdi”, “Yetkili organların elinde, Ahmad Umarov ve batılı istihbarat örtülerinin Kalyapın aracılığıyla teröristlere para gönderdiğine dair bilgi var” ifadelerini de alan İgor Kalyapın, bu olayların ardından ortak basın toplantısında kendisine yumurta atıldığını ve

ardından Coharkale’de bulunan ofislerinin yakıldığını belirtti.

Hedef gösterilmesinin ardından yaşananları detaylı bir şekilde açıklayan Kalyapin’e ve İşkence Karşıtı komite üyelerine Moskova’daki İnsan Hakları Örgütleri sahip çıktı.

Uluslararası Af Örgütü (Amnesty) ve İnsan Hakları İzleme Örgütü’nden (Human Rights Watch) destek kampanyası

Uluslararası Af Örgütü aktivistleri Çeçenya’ da baskı gören insan hakları savunucularına, devlet başkanlığı önünde düzenlenen tek kişilik eylemlerle destek verdi.

Uluslararası Af Örgütü (Amnesty International) aktivistleri Çeçenya’da baskı gören insan hakları savunucularına destek olmak amacıyla Moskova’da devlet başkanlığı önünde tek kişilik eylemlere başladı. İnsan hakları savunucularının çalışma güvenliğinin sağlanmasını isteyen eylemcilerin taşıdığı pankartlardan birinde Rusya devlet başkanına hitap eden *“Sergey Babints, Dimitri Dimitriyev, İgor Kalyapin ve meslektaşlarının güvenliği sizin elinizde”* ifadesi yer alıyor.

İnsan Hakları İzleme Örgütü’nün (Human Rights Watch) Rusya temsilcisi Tanya Lokşina da, Çeçenya’daki insan hakları savunucularını *“Natalya Estemirova’nın misyonunu benimseyen Mobil Grup, cesaretle, en hassas insan hakları ihlallerini araştırıyor, işkence, yargısız infaz ve kayıp olaylarını ortaya çıkarıyor”* sözleriyle tanımlarken, Kadırov’un ülkede bütün insan hakları savunucularını tehdit ettiğini vurguladı.

Kadırov’dan karşı atak: “Beni suçlayanlar Batı’dan beslenen satılmışlar”

İnsan Hakları örgütlerinin kamuoyu çalışmaları sayesinde bir anda Rusya gündemine oturan ev yakmalar ve İnsan Hakları örgütlerine yönelik saldırılar, Kadırov rejimini durduramadı.

Evlerin yakılmasının ardından *“kolektif cezalandırma”* yöntemlerine ailelerin sosyal ve güvenlik yardımlarının kesileceğini ekleyen Kadırov, kendisini eleştiren İnsan Hakları Örgütlerini de *“Batı’dan beslenen satılmışlar”* olarak tanımladı.

Putin’den Kadırov’a kötü haber: Yargısız infaza hakkı yok

Kadırov’un *“beni eleştirenler batıdan beslenen satılmışlar”* açıklamasının hemen ardından,

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, düzenlediği yıllık basın toplantısında ev yakmalar ile ilgili soruya muhatap oldu.

Kamuoyunda bu tip konulara ilgisi ile tanınmamasına rağmen canlı yayında bu soruyu Putin'e soran Dojd televizyonu sunucusu Ksenin Sobçak oldu.

Basın toplantısında kendisinde yöneltilen *“Anayasanın garantörü olarak yargısız infaz mahkûmu olan vatandaşları korumayı düşünüyor musunuz”* şeklindeki soruya *“Herkes kanunlara riayet etmek zorunda. Hiç kimse mahkeme tarafından suçlu bulunmadıkça mahkûm edilemez”* şeklinde cevap veren Putin, evlerin yakılmasıyla ilgili Kadirov'un açık talimatına rağmen bu olaylardan *‘kimliği belirsiz maskeli kişilerin’* sorumlu olduğunu iddia etti. Kadirov'un direnişçi ailelerinin cezalandırılmasıyla ilgili sözlerini *“duygusal”* olarak niteleyen Putin *“Teröristlerin anne-babaları bilindiği gibi oğullarıyla irtibat halindedir. Kadirov'un sözleri de insanların beklentisiyle uyumlu. Ancak tabi ki bu kimseye yargısız infaz hakkı vermiyor. Yargı organları evleri kimlerin yaktığını araştırıyor”* dedi.

Putin'in yıllık basın toplantısında sarf etmek zorunda kaldığı bu sözler Kadirov'un da söylem değiştirmesine sebep oldu.

Kadirov: Putin'in askerleriyiz!

Putin'in yaptığı eleştiriyi instagram hesabından yaptığı açıklama ile değerlendiren Kadirov, *“Devlet Başkanı Çeçenya'daki saldırılarla ilgili olarak sarf ettiğim sözlerin tamamen vatandaşlarımızın beklentileriyle örtüştüğünü kaydetti. Teröristlerle mücadele kapsamında bu kişilerin ailelerinin de yargılanmasının dünyada geçerli bir uygulama olduğunu, bununla beraber hukuk çerçevesi dışına çıkılmaması gerektiğini belirtti. Biz devlet başkanımız tarafından görevlendirilen kişiler olarak her türlü emrini yerine getirmeye hazırız. Onun askerleriyiz. Bugün bir kez daha, ortaya çıkan zorlu problemler karşısında onun ne kadar büyük bir lider olduğunu görüyoruz”* dedi.

Daha önce kendisini eleştirenleri *“Batı'dan beslenen satılmışlar”* olarak değerlendiren Kadirov'u Putin'in de eleştirmesi *“ne yani Putin'de mi batıdan beslenen satılmış”* esprilerine sebep oldu.

Putin'den gelen uyarıya rağmen Çeçenya' da ev yakmalar devam etti. 18 Aralık'ta Şabanov ailesine ait evin askerler nezaretinde yakıldığı bildirildi. Konuyla ilgili bilgi veren Hasan adlı bir vatandaş *"Önce askerler yolu kapattı, daha sonra ev teknik araçlarla yerle bir edildi. Bütün bunlar, ailenin oğlu direnişçiler arasında bulunuyor diye yapıldı"* açıklamasında bulundu. Köy sakinlerinden Medine *"Şabanov ailesinin evi Aslanbek Şeripov caddesindeydi. Evi yıkarlarken kimseyi caddeye almadılar. Her yerde maskeli askerler duruyordu. Herkes kış ortasında insanların evini yıkıp sokağa atanlara lanet ediyor"* dedi.-

Köy sakinlerinin yaptığı bu açıklamalar insan hakları savunucularının ev yakmaların ve ailelere yönelik baskıların halkta tepkiye sebep olacağı ve direnişçilere katılımı artıracığı şeklinde uyarılarında haklı olduklarını gösteriyor.

Gudermes'te gerçekleşen son olayla birlikte Ramzan Kadirov'un 5 Aralık'ta yaptığı, direnişçilerin ailelerine ait evlerin yıkılacağına dair açıklamasının ardından Çeçenya' da 11 ev yıkılmış oldu.

Çerkesya

Çerkesya'da Aralık ayı gündemine Nalçik davasının sonuçlanması damga vurdu. Anavatanlarına dönen Suriyeli Çerkeslerin belirsiz geleceği ve bir yılı geride bırakmışken aydınlatılabilme umudu görünmeyen gazeteci Timur Kuşev cinayeti diğer önemli konu başlıkları.

Nalçik Davası

Ekim 2005 gerçekleştirilen Nalçik saldırısının karar duruşması 22 Aralık'ta gerçekleştirildi. Sanık sandalyesinde bulunan 57 kişinin çoğunun haklarındaki suçlamaları reddetmesine rağmen mahkeme sanıkların tamamını suçlu buldu.

2008'den beri devam eden dava sonunda aldıkları ceza tutuklu buldukları süreden az olan üç kişinin tahliye edilmesine karar verildi. 5 kişi müebbet hapis cezasına çarptırılırken diğerleri hakkında 10 ila 23 yıl arasında hapis cezaları verildi.

Ekim 2005'te Kabardey-Balkar Cumhuriyeti'nin başkentinde meydana gelen çatışmalarda resmi rakamlara göre 35 asker ve polis, 15 sivil ve 95 eylemci hayatını kaybetmişti.

Memorial: Nalçik'te adalet yerini bulmadı

Mahkemeleri yakından takip eden insan hakları dernekleri verilen kararı eleştiren açıklamalarda bulundular.

Memorial İnsan Hakları Merkezi kararın açıklanmasının hemen ardından yayınladığı bildiri de şu ifadeleri kullandı: *“Maalesef umutlarımız gerçekleşmedi. Tüm sanıklar, hatta suçsuzluğu mahkeme sürecinde açıkça ispatlanmış olanlar dahi hapis cezasına çarptırıldı. Resul Kudayev ömür boyu hapis cezası aldı.*

Kazbek Budtuyev 4 yıl 10 ay hapis cezasına çarptırıldı. Onun bu süreyi gözaltında iken doldurmuş olması adil bir hüküm konusunda şüphe uyandırıyor. Raporlarımızda sanıklara yönelik asılsız suçlamaları ortaya koyduk. Suçlu olduklarına dair oldukça zayıf deliller öne sürülenlere uzun süreli hapis cezaları verildi: Resul Nogerov (10,5 yıl), Albiyan Malışev (9,5 yıl), Hasanbi Hupsergenov (14 yıl), Muradin Kardanov (16 yıl). 13 Ekim saldırısına katılmayı reddeden, tek bir el ateş etmeden ellerindeki silahı bırakan, sonrasında gönüllü olarak polise teslim olanlara da ağır cezalar verildi. Örneğin Azamat Ahkubekov (15 yıl).”

Memorial karar duruşması öncesinde yayınladığı raporda şu ifadelere yer vermişti: *“Bu davayla ilgili adil bir hüküm Kafkasya için olumlu bir etkide bulunabilir. Saldırıya katılan suçlular cezalandırılmalı, suçsuzlar ise aklanmalı. Eline silah alıp da ateş etmeyenlerin hoş görülmesi gerekir. Sadece adil bir karar benzer trajedilerin gelecekte tekrarlamamasına ve Kabardey-Balkar Cumhuriyetinde çatışan taraflarının barışmasına yardımcı olabilir”.*

HRW ve Af Örgütü: Nalçik davası sanıkları işkence kurbanı

Süreci yakından takip eden İnsan Hakları örgütlerinden Human Rights Watch ve Amnesty ise

Nalçik davası sanıklarının ifadelerinin işkence altında alındığı hatırlatarak kararı kınadılar.

Uluslararası Af Örgütü'nün (Amnesty International) 24 Aralık'ta yayınladığı açıklamada, *"Mahkemede delil olarak sanıklardan işkence altında alınan ifadeler kullanıldı. Bu yüzden verilen hüküm kabul edilemez"* ifadelerine yer verildi. Af Örgütü Moskova Ofisi direktörü Sergey Nikitin *"Alışık olduğumuz haksızlıkla bir kez daha karşı karşıyayız. Açık, somut delillere rağmen işkenceyle ilgili soruşturma açılmadı"* dedi.

Human Rights Watch (İnsan Hakları İzleme) örgütü de Rusya'yı işkence delillerini görmezlikten gelmekle suçladı. HRW Avrupa ve Orta Asya müdürü yardımcısı Rachel Denber *"Adli tıp sonuçları 12 sanığın işkence gördüğünü ispat etti. Rusya artık işkencelerle ilgili etkin ve tarafsız soruşturma yürütmeli, suçluları cezalandırmalı"* açıklamasında bulundu.

Mahkemenin davayla ilgili kararını değerlendiren **Kabardey-Balkar İnsan Hakları Merkezi başkanı Valeri Hatajuko**, *"Soruşturma tarafsız bir tutum sergilemedi. Süreç içinde yığınla ihlal yapıldı. Hatta fotoğraflarla ispatlanmış işkence vakaları var. Sanıklara daha makul cezalar verileceğine dair zayıf da olsa umutlar vardı. Adil bir kararın, çatışma ortamının yumuşamasına, barışçıl bir hal almasına yardımcı olacağı beklentisi içindeydik"* dedi.

Rusya'nın önde gelen insan hakları savunucuları da Nalçik davasında verilen kararı sert bir dille eleştirdi. **Moskova Helsinki Grubu Başkanı Lüdmila Alekseyeva**, yargılananlar arasında haksız yere suçlananların bulunduğunu belirtti.

Memorial insan hakları merkezi başkanı Aleksadr Çerkasov, sanıklardan Rasul Kudayev ve Kazbek Budtuyev 'in haksız yere suçlandığını, Rasul Nogerov, Albiyan Malışev ve Muradin Kardanov'un saldırılara katılmadığı yönünde ciddi deliller bulunduğunu ifade etti.

Memorial üyesi Oleg Orlov ise davanın sonucuyla ilgili olarak “Haksız kararlar Kafkasya’da çatışma ortamının durulmasının önünde yeni bir engel oldu” dedi.

Rusya’da gazeteciliğin kurbanı Timur Kuşev

Nalçik davasını da takip eden Doş Dergisi Kafkasya muhabiri Timur Kuşev 31 Temmuz’da Kabardey-Balkar’da öldürülmüştü.

Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü’nün 2014 raporuna göre Rusya’da bu yıl cinayete kurban giden tek gazeteci Timur Kuşev. Timur Kuşev özellikle 2005 Nalçik baskını davası, güvenlik güçleri tarafından işlenen insan hakları ihlalleri ve Çerkes Soykırımı gibi önemli konuları gündeme taşımasıyla tanınıyordu.

Rusya Federasyonunda son beş yılda öldürülen yedi gazeteciden altısı Kafkasyalı. Timur Kuşev ile benzer konular üzerinde çalışan Dağıstanlı tanınmış gazeteciler “Noveo Delo” genel yayın yönetmeni yardımcısı ve “Kavkazki Uzel” muhabiri Ahmednabi Ahmednabiyev (2013) ile “Çernovik” kurucusu ve genel yayın yönetmeni Hacimurad Kamalov (2011) bunlar arasında öne çıkan isimler.

Kavpolit yazarlarından Orhan Cemal Timur Kuşev’in 27. Yaş günü sebebiyle yayınlandığı yazısında, cinayet soruşturmasındaki soru işaretlerine dikkat çekerek şu ifadeleri kullandı; *“Kuşev cinayetinin bilinçli olarak üzeri örtülmeye çalışılıyor, Kafkasya’daki tüm gazeteci cinayetlerinde olduğu gibi...”*

Orhan Cemal’in de dikkat çektiği gibi Timur Kuşev cinayeti Kafkasya’da gerçekleştirilen gazeteci cinayetlerinden sadece birisi. Şu ana kadar yürütülen soruşturmada cinayetin örtbas edilmeye çalışıldığı izlenimini güçlendiriyor.

'İstenmeyen' vatandaşlar: Suriye Çerkesleri

Suriye'de savaştan kaçarak anavatanları Kafkasya'ya giden Çerkeslerin sıkıntıları da Aralık ayı içerisinde Maşa Tvardovskaya'nın çalışması ile gündemde kendisine yer buldu.

Kabardey Balkar Cumhuriyetinden sivil toplum temsilcileri Valeri Hatajuko, Olga Efendiyeva ve Muayed Çeçenov ile görüşen gazeteci hazırladığı dosya ile konuyu gündeme taşımayı başardı.

Valeri Hatajuko'nun Ukrayna'dan getirilen Ruslar ve Çerkesleri karşılaştırdığı bölüm oldukça dikkat çekici.

"Rusya Federasyonu kanunlarına göre, Suriyeli Çerkesler ile Ukraynalı mülteciler eşit derecede yurttıştır. Dolayısıyla Ukrayna'dan gelen mülteciler için işleyen bütün ilgili kanunların Suriye'den gelen Çerkesler için de işlemesi gerekir. Ama mesele Çerkesler olduğunda geçici sığınma bile alınamıyor, sürekli ikamet belgelerinin uzatılmasıyla ilgili sorunlar ortaya çıkıyor." diyen Hatajuko Suriye'den gelen Çerkeslerin Rusça bilmedikleri için vatandaşlık alamadıklarını da sözlerine ekliyor.

Anzor Ahohov için kampanya

7 Şubat tarihinde Soçi Olimpiyatlarını protesto etmek için gerçekleştirilen eylemin organizatörlerinden Anzor Ahohov'un, gördüğü baskı ve tehditler sebebiyle Çerkeslerden destek talep etmesi üzerine 64 kişi bir bildiri ile Ahohov'a desteğini açıkladı.

Anzor Ahohov ve arkadaşları 7 Şubat'ta Soçi Olimpiyatlarını protesto etmek amacıyla Nalçik'te geniş katılımlı bir miting gerçekleştirmiş, ardından gözaltına alınmışlardı. Gözaltında yaklaşık 2 hafta kalan eylem organizatörü Ahohov, kendisine yapılan işkenceleri sağlık raporu ile belgelemişti.

Ahohov'un başına gelenler eylem sonrası gözaltında yaşadıkları ile sınırlı kalmadı. Aldığı işkence raporunu ele geçirmek isteyen güvenlik organları çeşitli bahanelerle Ahohov üzerinde baskı kurmaya devam etti.

Baskı ve tehditlerin artması üzerine internet üzerinden bir açıklama yapan Anzor Ahodov, dünyada yaşayan tüm Çerkeslere dayanışma ve yardım çağrısında bulundu.

Bu çağrı üzerine harekete geçen yaklaşık 64 Çerkes yayınladıkları bildiri ile Ahohov'a desteklerini açıkladılar. *“Rus makamların Çerkes aktivist Anzor Ahohov'a yaptıkları baskıları teşhir ediyoruz ve kınıyoruz”* başlığını taşıyan bildiri, insan hakları örgütleri başta olmak üzere uluslararası çeşitli kurumlara gönderildi.

Madina Hakuşeva: “Çerkesçenin Geleceği”

Kabardey-Balkar Beşeri Bilimler Araştırma Enstitüsü, Çerkes Filolojisi bölümü öğretim üyesi Madina Hakuşeva'nın, Arhız'da 26-28 Kasım'da M. Mijayev anısına düzenlenen konferansta sunulan tebliği Kabardey-Balkar insan hakları merkezi sitesinde (zapravakbr.ru) yayınlandı.

“Sonuçta, bugün de yaklaşık 250 yıldan beri var olan ve genel politikanın bir parçası olan eski sömürgeci dil politikası ile karşı karşıyayız” diyen Hakuşeva, kapsamlı makalesinde meseleyi, halkın talepleri göz ardı edilerek kabul edilen yeni Eğitim ve Dil kanunları, yok olma tehlikesi altındaki dillerin korunmasında devlet ve ailenin rolü, anadil sorununun arka planı gibi boyutlarıyla ele alıyor.

Kafkasya ve diasporada son dönemde sıkça gündeme gelen “Çerkesçenin Geleceği” tartışmalarına Kafkasya'da yazılan bu yazı oldukça ciddi bir katkı sunuyor. Kafkasya'daki durumun vahametime dikkat çekilen makalede “sömürgeci dil politikası” vurgusu önemli bir tespit olarak karşımıza çıkıyor.

Kabardey-Balkar'da ulusal sinemanın doğuşu

Aralık ayında genelde İnsan Hakları ihlalleri ile anılan Çerkesya'da olumlu gelişmeler de yok değil.

Özellikle Nalçik'te düzenlenen yönetmenlik atölyesi oldukça dikkat çekici bir gelişme. Dünyaca ünlü Rus yönetmen Alakandr Sokurov'un yönettiği atölyenin ardından Sokurov, Kabardey Balkar sinemasının doğuşunu ilan etti.

Düzenlenen gecede öğrencilerine ait 9 filmin yer aldığını ve bunlardan bazılarının yerel dillerde olduğunu belirten Sokurov, *"Kursumuz mezuniyet yılına girdi. Öğrencilerim çok zorlu bir çalışma dönemini geride bıraktı. Bu günü iyi hatırlayın. Bugün ulusal sinemanın doğuşuna şahitlik ettik. Kabardey-Balkar için bu bir ilk, bir dönüm noktası. Toplum ve devlet bu yetenekli genç yönetmenlere destek olmalı"* dedi.

Diaspora

Minvodi skandalı

Kafkasya'da gelişen olaylardan da etkilenen diaspora gündeminde Aralık ayının ilk günlerinde Minvodi skandalı yer aldı.

25 Kasım'da Ankara Çerkes Derneği yönetim kurulu üyesi Erdoğan Boz'un Minvodi Havaalanında alıkonup sınır dışı edilmesinin ardından Kabardey-Balkar İnsan Hakları Merkezi Başkanı Valeri Hatajuko da facebook sayfasında Türkiye ziyaretinin ardından Minvodi 'de yaşadığı olağanüstü olayları paylaştı.

Erdoğan Boz'un yaşadıklarını da aktaran Hatajuko, kendisinin de havaalanında bekletildiğini ve parmak izinin alınmak istendiğini anlattı.

Açıklamasını *"Kendilerini, Çerkeslerin yaşadığı ülkelerde Rusya'nın çıkarlarının savunucusu olarak konumlandırın Dünya Çerkes Birliği ve Khase'lerin (Dernekler) bu olaylarla ilgili ilkeli bir değerlendirme yapmaları gerektiğini düşünüyorum, tabii eğer misyonları sadece kâğıt üzerinde değilse"* şeklinde bitiren Hatajuko İstanbul'da düzenlenen dil konferansına katılmak için Türkiye'ye gelmişti.

Erdoğan Boz ise yaşadığı olayın detaylarını Jineps Gazetesi'nin Aralık sayısında anlattı. Kendisine uygulanan Rusya'ya giriş yasağının sebebini hala öğrenemediğini belirten Boz, başına gelen olayın daha önce Kaffed başkanlığına aday olmasıyla doğrudan ilgisi olmadığını, belki AÇD'de (Ankara Çerkes Derneği) yaptıkları faaliyetler ve Soçi Olimpiyatları döneminde takındıkları tavırla ilgili olabileceğini açıkladı.

“150. Yılda Çerkesler” Konferansı

Kafkas Dernekleri Federasyonu tarafından 13-14 Aralık tarihlerinde Ankara’da “150. Yılda Çerkesler, Güncel ve Gelecek” konferansı gerçekleştirildi.

İlk günkü programa siyasi parti temsilcileri ve insan hakları derneklerinin temsilcilerinin sunumları damga vururken ikinci gün çeşitli diaspora kurumlarından bireyler farklı konularda sunumlar yaptı.

Konferans katılımcılarından Prof. Dr. Baskın Oran’ın sunumu esnasında çıkan tartışmalar sosyal medyada gündem olsa da Kaffed yönetiminden konuyla ilgili resmi bir açıklama yapılmadı. Sosyal medyaya yansıyan haberlere göre Prof. Dr. Baskın Oran sunumu esnasında Ermeni Soykırımı’nda Çerkeslerin takındığı tutuma değinerek bu konuda bir özür borçları olduğunu gündeme getirdi. Buna karşılık salondan tepkiler yükseldi.

Kafkas Dernekleri Federasyonu tarafından ay sonunda konferans özetleri yayınlandı.

Putin Türkiye’de...

Aralık ayı başında Türkiye’ye Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın davetlisi olarak gelen Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ülke gündeminde ciddi bir yer buldu.

Kırım’ın işgali ve Ukrayna krizi sebebiyle batı ile ciddi sorunlar yaşayan Putin’in Türkiye ziyareti Batı karşıtı ittifak arayışı olarak değerlendirilirken Kırım Tatar derneklerinin tepkisine yol açtı.

Ankara ve İstanbul’da eylem yapan Kırım dernekleri Kırım’ın işgalini ve Putin’in Türkiye ziyaretini protesto ettiler.

Ankara Güven Park’ta gerçekleştirilen eyleme çok sayıda Kırım Tatarı’nın yanı sıra vatandaşlarda destek verdi. Basın mensuplarının yakından takip ettiği eylemde konuşma yapan Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği Genel Başkanı Tuncer Kalkay “Ukrayna’nın egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saldırarak 27 Şubat 2014 tarihinde Kırım Tatarları’nın vatanı Kırım’ı işgal eden ardından 16 Mart 2014 tarihinde düzenlediği düzmece

ve sözde referandum ile ilhak eden işgalciler; daha önce de defalarca yaptıkları gibi Kırım'ı Tatarsızlaştırmak için yarattıkları korku ile birlikte her türlü hile ve baskıyı kullanarak, işgallerini kabullendirmeye çalıştılar" dedi.

İstanbul'daki eyleme Çerkes Hakları İnisiyatifi aktivistleri de destek verdi.

Alfabe tartışmaları 'yeniden'

Anadil eğitiminde kullanılacak alfabe tartışmaları Adıge Dil Derneği tarafından Kasım ayında gerçekleştirilen konferansın sonuç bildirisinin yayınlamasıyla yeni bir boyut kazandı.

22-23 Kasım'da İstanbul'da gerçekleştirilen, Avrupa Birliği'nin de desteklediği sempozyuma Türkiye, Ürdün, İsrail, Hollanda ve Kafkasya'daki cumhuriyetlerden yaklaşık 50 katılımcı tebliğ sunmuştu. Sunumların tamamının Çerkesçe yapıldığı sempozyumun ardından Aralık ayı başında 13 maddelik sonuç bildirgesi yayınlandı.

Adıge Dil Derneği yaptığı çalışmalar ile Çerkesçe eğitiminde Latin alfabesinin kullanılması gerektiğini savunurken Kafkas Dernekleri Federasyonu Kiril Alfabesinin kullanılması gerektiğini vurguluyor.

Birbirlerine çeşitli ithamlarda bulunan iki yapının süreç içerisinde nasıl bir mücadele içerisinde olacaklarını şimdiden kestirmek zor. Ancak uzun yıllardır yapılan Kiril/Latin tartışmalarının önümüzdeki dönem de de süreceğini öngörebiliriz.

Müzik dehası Tambi

Suriye'de yaşanan savaştan kaçarak Türkiye'ye sığınan ve tesadüfen müzik dehası olduğu keşfedilen Tambi Asaad (Cimuk) Aralık ayında Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı oldu.

Kabiliyeti tesadüfen fark edilen Tambi Cimuk'un ailesi Suriye'deki savaştan kaçarak Türkiye'ye sığınmış ve burada Çerkesler tarafından misafir edilmişti. İstanbul'da kısa bir süre misafir

edildikten sonra Bursa'ya yerleşen Cimuk'un dehası burada fark edildi. Daha önce Çerkes derneklerinin gecelerinde akordeon çalmasıyla beğeni toplayan genç yetenek şimdilerde piyano dehası olarak anılıyor.

Rusya'da yapılacak olan yarışmaya katılması için TC vatandaşı olması gereken Tambi Cimuk, Bursa Valisi'nin konu ile yakından ilgilenmesi üzerine TC vatandaşlığını kısa bir sürede aldı. Bakanlar kurulu kararı ile işlemleri hızlandırılan Tambi, Asaad olan soyadını da Cimuk olan sülale adıyla değiştirmiş oldu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da devreye girmesi ile hızla pasaportu da çıkartılan Tambi Cimuk Rusya'daki yarışmaya katılabildi.

Kendisinden daha eğitimli birçok yarışmacının arasında yarışan Tambi Cimuk, 5. olarak Türkiye'ye döndü.

Rusya dönüşü, Atatürk Havaalanında İstanbul Çerkes Derneği gençleri tarafından karşılanan Tambi Cimuk çalışmalarına Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak devam edecek.

Düzce'de iki önemli girişim

Adıge Kültür Evi

Çerkeslerin yoğun olarak yaşadığı Düzce'de bulunan Ömer Efendi (Hacemziye) köyünde Adıge Kültür Evi adıyla bir merkezin açılışı yapıldı.

Çerkes El Sanatları konusunda çalışmaları bulunan, daha önce İstanbul'da sergi açan Orhan Halman'ın uzun süredir üzerinde çalıştığı proje, köy muhtarı ve yeni kurulan Adıge Kültür Evi Derneği yönetim kurulunun çabaları ile hayata geçti.

Eski okul binasının restore edilmesi ile hazırlanan mekânın açılışına Düzce Valisi, Belediye Başkanı, Düzce Üniversitesi Rektörü ve Adıgey Üniversitesi Rektörü katıldılar.

Çerkes Dili ve Edebiyatı Araştırma Laboratuvarı

Aralık ayının başında yine Düzce'de Çerkes Dili ve Edebiyatı Araştırma Laboratuvarı açıldı.

Açılış kurdelesini Düzce Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Funda Sivrikaya Şerifoğlu ve Adıgey Devlet Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Raşit Khunagov tarafından kesilen Laboratuvar Çerkes Dili ve Edebiyatı Bölümü bünyesinde faaliyet gösterecek.

Laboratuvar için Çerkesçe ve Türkçe tabela çakılmasının ardından konferans salonunda gerçekleştirilen açılış töreninde konuşan bölüm başkanı Yrd. Doç. Dr. Fehri Altun *“Çerkes kültürünün dinamiğini kadınlar oluşturuyor. Kadınlarımız baş tacımız. Burada Rektörümüzün ipi göğüslemesine çok sevindik, mutluluk duyduk. Düzce ve Türkiye’deki Çerkeslerin “Sateney’i” (kahramanı) diyoruz rektörümüze.”* dedi.

Açılışına Adıgey Cumhuriyeti’nden de çok sayıda katılımın olduğu merkez bünyesinde bir süredir Düzce Üniversitesi’nde faaliyet gösteren Çerkes Dili ve Edebiyatı Bölümü faaliyetleri gerçekleştirilecek. Merkez Türkiye’de bir ilk olma özelliği de taşıyor.

Kaffed DÇB toplantısında...

29 Kasım’da Kabardey-Balkar Cumhuriyetinin başkenti Nalçik’te gerçekleşen DÇB yönetim kurulu toplantısı ile ilgili haber 8 Aralıkta Kaffed web sitesinde yayınlandı.

Kaffed imzasıyla yapılan açıklamaya göre toplantıya Kaffed Başkanı Yaşar Aslankaya, DÇB Başkan Yardımcısı Cihan Candemir, DÇB yönetim kurulu üyeleri Doğan Özden ve Ümit Duman katıldılar.

Kamuoyu ile paylaşılan toplantı notlarına göre Suriyeli Çerkeslerin sorunları ve alfabe konusu toplantıda ele alınan konular arasındaydı. Toplantıda önemli başlıklardan birisi de Kaffed tarafından DÇB üyesi derneklere gönderilen mektup oldu.

Dünya’da, Rusya’da ve Çerkes toplumunda büyük değişikliklerin yaşandığı bir dönemde, yeni bir neslin de oluştuğunun belirtildiği mektubun içeriği Kaffed tarafından açıklanmasa da DÇB’nin bu değişikliklere göre yenilenmesi gerektiği vurgusunu taşıdığı tahmin ediliyor.

Geçtiğimiz aylarda Türkiye diasporasında ciddi tartışmalara sebep olan Hauti Sohrokov’un açıklamalarının ve DÇB’nin Çerkes milliyetçilerine yönelik projesinin gündeme gelip gelmediği ise bilinmiyor.

Hauti Sohrokov, gorchakovfund.ru internet sitesine 24 Temmuz'da verdiği mülakatta "DÇB üyesi organizasyonlar Rusya yanlısıdır. Bizim çabalarımız kültürel, entelektüel ve ekonomik potansiyelimizi Rusya Federasyonu'nun barışı için kullanmaya ve uluslararası prestijini güçlendirmeye yöneliktir. Ukrayna krizini ele alalım. Örneğin 50 ülkedeki Adıgelerin temsilcileri Rus ideolojisini desteklerse, bunun Rusya'nın dış politikası üzerinde olumlu etkileri olacaktır. Adıge halkının kaderine dikkatli baktığınızda atalarımız tarafından neredeyse 500 yıl önce Rusya'yla birlikte olma ve bu birlikteliği geliştirme yönünde girilen yolun doğru olduğunu görürsünüz." demişti.

Bu açıklamaların ardından Kaffed'e bağlı birçok dernek tepki göstermiş ve Kaffed Başkanlar kurulunda konu gündeme alınmıştı. DÇB toplantısı ardından Kaffed tarafından konu ile ilgili bir açıklama yapılmadı.

Kokov ziyareti

DÇB toplantısı için gittikleri Nalçik'te Kaffed heyeti başkan Yuri Kokov'u da ziyaret etti. Kaffed tarafından yapılan açıklamaya göre 29 Kasım'da gerçekleşen toplantıda, daha önce Cihan Candemir ve Cengiz Gül'e uygulanan Rusya'ya giriş yasağına Ankara Çerkes Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Erdoğan Boz'un da maruz kalması gündeme geldi. Bu tarz uygulamaların anavatan-diaspora ilişkilerine zarar vereceğini Kokov'a ileten heyet ayrıca diasporadan gelerek Kabardey-Balkar'da okuyan öğrencilerin problemleri, Suriyeli Çerkeslerin sorunları ve diasporadan gelerek Kabardey-Balkar'da ticaretle uğraşan iş adamlarının yaşadığı sıkıntıları gündeme getirdi.

Kabardey Balkar'a dönüş yaparak ticaret ile uğraşan iş adamlarından Nazmi Sabancı, eski DÇB başkanı ile düştüğü ticari itilaf sebebiyle 2 yıldır cezaevinde bulunuyor. Aralık ayında ozgurcerkes.com yazarları konuyu gündeme taşıdılar. Kendisi de bir "dönüşçü" olmasına ve konu diasporada tartışılmasına rağmen Kaffed tarafından Aralık ayı içerisinde Nazmi Sabancı ile ilgili bir açıklama yapılmış değil.

Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'na tepki

Kafkas Dernekleri Federasyonu 10 Aralık'ta, Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye Dışışleri bakanlarının katıldığı toplantıda, Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun yaptığı konuşmaya tepki gösterdi.

Kars'ta yapılan toplantıda "10 Aralık Dünya İnsan Hakları günü" dolayısıyla bir konuşma yapan Mevlüt Çavuşoğlu'nun, insan haklarının korunmasının Türk dış politikasının ana prensiplerinden biri olduğunu vurguladıktan sonra Gürcistan'ın toprak bütünlüğünü desteklediklerini açıklaması Kafkas Dernekleri Federasyonu'nun tepkisine sebep oldu.

Kafkas Dernekleri Federasyonu tarafından yapılan yazılı açıklamada "Dışışleri Bakanımız Sayın Çavuşoğlu'nun yaptığı açıklama tüm toplumumuzda büyük bir üzüntü ile karşılanmıştır. İnsan haklarına saygılı tüm vatandaşlarımız gibi, Kuzey Kafkas diasporası da Türkiye'nin dış politikasının ana prensiplerinden birinin insan haklarının korunması olması gerektiğine inanmaktadır. En temel insan haklarından biri yaşama hakkıdır. Gürcistan yönetimi, 1992-93'de Abhazya ve Güney Osetya'yı işgal girişiminde gösterdiği gibi Abhaz ve Güney Oset halklarının yaşam haklarını hiçe saymış, Abhaz ve Güney Oset halklarına yönelik olarak sürekli baskı ve yıldırma politikası izlemiş, eline geçen ilk fırsatta saldırgan tutumunu tekrarlayacağını 2008'de tekrar kanıtlamış, Abhazya ve Güney Osetya ile saldırmazlık anlaşması imzalamayı reddederek bu amacının hala devam ettiğini göstermiştir." cümlelerine yer verildi.

Jineps Gazetesi 10 yaşında

10. yaşını kutlayan diasporanın en uzun soluklu süreli yayını Jineps gazetesi Aralık ayında "Bağımsızlıktan kaçış mı?" manşetiyle çıktı.

Abhazya'nın Rusya ile imzaladığı anlaşmayı manşetine taşıyan gazetede ayrıca Medet Önlü cinayeti, Erdoğan Boz'un sınır dışı edilmesi ve Çeçenistan savaşının 20. yılı gibi konular etraflıca inceleniyor.

Diasporanın ilk çocuk dergisi Nanuw çıktı

Çerkes diasporasının ilk çocuk dergisi Nanuw aralık ayı itibariyle yayın hayatına başladı.

Genç bir kadro tarafından yayına hazırlanan dergi, Hacı Murat Yıldız yönetiminde çıkıyor. Ajanskafkas'a Nanuw hakkında açıklamalarda bulunan Hacımurat Yıldız,

dergiyi iki ayda bir çıkarmayı hedeflediklerini söyledi. Dergi içeriğinde Nart destanlarından örnekler, çeşitli bilmece, bulmacalar ve çocuklara hitap eden Çerkesçe bölümler bulunuyor.

Hacı Murat Yıldız, Nanuw'u tanımlarken *"Nanuw, daha yeni doğmuş bebeğimizin adıdır. Bu bebek, bütün bir Adige toplumunun bebeğidir. Onu hep birlikte büyüteceğimize inancımız da tamdır."* diyor..

ABHAZYA

Abhazya'da gündemin üst sırasında yine Rusya ile imzalanan anlaşma vardı. Gürcistan ile Rusya arasında diyalog söylemleri, yapılan ara seçimlerin ardından Sergey Şamba'nın tekrar vekil seçilmesi ve yeni kurulan parti ile haber ajansı da gündemi oluşturan diğer başlıklar.

Aralık ayı içerisinde Devlet Başkanı Raul Hacimba, Abhazya parlamentosu milletvekilleri ile görüşerek Rusya ile imzalanan anlaşmanın detaylarını paylaştı. Milletvekillere yaptığı konuşmada, anlaşma maddelerinde düzenlemeler yapılırken herkesin fikrini dikkate almanın imkânsız olduğunu ifade eden devlet başkanı *“Uzmanların ve toplumun genel ruh halini, düşüncelerini ve güdülerini bir araya getirmek*

elzendir. Yaptığımız tam da buydu. Anlaşma toplumun fikirleri dikkate alınarak, Abhazya tarafının düzeltmeleriyle imzalandı” dedi.

Raul Hacimba'nın milletvekilleri ile yaptığı bu görüşmenin anlaşma parlamentoda oylanmadan hemen önce gerçekleşmesi vekilleri ikna etme çabası olarak yorumlanabilir.

Sonuç itibariyle 22 Aralıkta Abhazya Parlamentosunda yapılan oylamada 23 milletvekili anlaşmanın onaylanmasına evet derken, aralarında Meclis Başkan Yardımcısı Otar Tsvizhba'nın da olduğu 5 milletvekili anlaşmanın onaylanması aleyhinde oy kullandı. Anlaşma Rusya'da Duma'nın onayının ardından yürürlüğe girecek.

Avrupa Parlamentosu'ndan kınama

Anlaşma ile ilgili gelişmeler Abhazya Parlamentosu ile sınırlı değil.

Avrupa Parlamentosu 18 Aralıkta gerçekleştirdiği genel oturumunda Abhazya ile Rusya arasında imzalanan “İşbirliği ve Ortaklık” anlaşmasını kınama kararı aldı. İlgili kararda

"Rusya'nın Gürcistan'a ait olan Abhazya ve Güney Osetya bölgelerinde işgalci durumda olduğu" vurgusu ile birlikte şu ifadelere yer veriliyor: "Avrupa Parlamentosu, Abhazya ve Rusya arasında imzalanan 'İşbirliği ve stratejik ortaklık' anlaşmasını, Abhazya'nın tam ilhakına yönelik bir adım olarak kınıyor ve Rusya'yı anlaşmayı iptal etmeye çağırıyor" deniyor.

Hacimba BM yetkilileriyle görüştü

Uluslararası arenada tanınmadığı için diplomatik ilişkileri sınırlı olan Abhazya'da Aralık ayı içerisinde önemli bir görüşme de gerçekleştirildi.

Abhazya Devlet Başkanı Raul Hacimba, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) sürekli temsilcisi, BM daimi koordinatörü Niels Scott, BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) temsilcisi Simone Wolken ve UNICEF bölge başkanı Alexander Grauman'ı ağırladı.

Görüşmede uluslararası örgütlerin Abhazya'daki faaliyetleri, tarım, eğitim ve sağlık projeleri görüşüldü. Hacimba, uluslararası örgütlerin savaş sonrası dönemde Abhazya'da önemli bir rol oynadığını ifade etti. Niels Scott ise *"Abhazya'da üç uluslararası kurumun bulunması, BM'nin Abhazya'ya ilgi gösterdiğinin delilidir"* dedi.

Rusya ve Gürcistan'dan ılımlı açıklamalar

Abhazya'nın Rusya ile imzaladığı anlaşma ile ilgili Gürcistan'dan sert tepkiler gelmesine rağmen Rusya- Gürcistan ilişkileri de ilginç jestler ile geliyor.

Aralık ayı başında gazetecilere yaptığı açıklamada *"Gürcistan ile ilişkilerin normalleşmesine yönelik çalışmalarda duraksama söz konusu değil. Sadece, ileriye dönük planlar için tarafların kendi içinde düşünmesi gereken dönemler oluyor. Böyle bir dönem içindeyiz. Normalleşme mümkün olan tüm alanlarda devam edecek"* diyen RF Dışişleri Bakan Yardımcısı Girigori Karasin'in sözlerini, Putin ve Gürcistan başbakanının Rusya Federasyonu ile ilişkilerden sorumlu özel temsilcisi Zurab Abaşidze'nin açıklamaları izledi.

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin Moskova'daki Dünya Ticaret Merkezinde düzenlenen basın toplantısında gazetecilerin sorusu üzerine, Gürcistan devlet başkanı ya da başbakanını Moskova'da görmekten mutluluk duyacağını söylemişti.

Bunun üzerine Gürcistan başbakanının Rusya Federasyonu ile ilişkilerden sorumlu özel

temsilcisi Zurab Abaşıdze de devlet başkanları düzeyinde bir görüşme yapılabileceğini tekrarladı. Ancak Gürcistan yönetimi önceden olduğu gibi *"Abhazya ve Güney Osetya"* konuları göz ardı edilerek yapılacak üst düzeydeki müzakerelere çok sıcak bakmıyor. Abaşıdze konuyla ilgili açıklamasında şu ifadeler yer verdi: *"Öncelikle böyle bir görüşmenin iyi planlanmış ve çözüme yönelik olması gerekiyor. Bizim için en önemlisi de Abhazya ve Güney Osetya bölgelerindeki anlaşmazlıkların çözümüdür. Eğer bir görüşme olacaksa, bu iki sorunun çözülmesine hizmet etmeli"* dedi. Rusya ile Gürcistan arasında ılıman siyasi atmosferin fiili çıktılarının ne olacağını 2015 yılındaki gelişmeler belirleyecek.

Gürcistan ile Rusya arasında buzların erimesinin özellikle Abhazya'ya nasıl yansıtacağı ise Abhazya açısından en kritik soru olmaya devam diyor.

Şamba yeniden siyaset sahnede

Abhazya iç siyasetine ise yapılan ara seçim sonuçları damgasını vurdu. Seçimler siyaseti direk etkileyecek büyüklükte olmasa da eski Başbakan Sergey Şamba'nın tekrar meclise girmesi yeni bir sürecin de başlangıcı gibi görünüyor. Daha önceki devlet başkanı Ankvab ile girdiği seçim yarışını kaybettikten sonra uzun süre sessiz kalan Şamba'nın Gulrıps bölgesinden parlamentoya girmesi orta vadede Abhazya siyasetine etki edebilir.

Ara seçimlerin yapıldığı bir diğer bölge olan Tkorçal'da ise seçimleri Türkiye'den Abhazya'ya dönmüş olan işadamı Tayfun Ardızınba kazandı.

Siyaset sahnesinde yeni bir parti

Yaklaşık 4 yıl önce kurulan Aynar Vakfı partileşme kararı aldı. Aynar Vakfı üyeleri 18 Aralıkta İnter-Sohum oteli konferans salonunda halkla bir araya geldi. Gençlerin çoğunlukta olduğu ve yoğun katılımı gerçekteşen toplantının açılışını Almas Capua yaptı.

Capua demografi konusunda araştırmalar yapmak amacıyla dört yıl önce kurulan organizasyonun aradan geçen zaman içinde belirlenen alanda birçok önemli çalışma yaptığı, ancak görüşlerini paylaşanların artmasıyla birlikte toplumsal hareketi yeni bir aşamaya getirdiklerini söyledi.

Parti kurucuları arasında Aslan Basariya gibi tanınmış isimler de bulunuyor. Aslan Basariya toplantıda yaptığı konuşmada yolsuzluk, eğitim sisteminin yetersizliği ve dış politika gibi konuları ele aldı ve bu konularda siyaset üreteceklerini belirtti. Birkaç ay içerisinde resmi işlemlerin bitirilmesi ve partinin resmi olarak kurulması planlanıyor.

Abhazya'da yeni siyasi partinin kurulması halinde ülkede faaliyette olan altıncı parti olacak. Abhazya'daki mevcut siyasi partiler şunlar; Milli Birlik Forumu, Halk Partisi, Ekonomik Kalkınma Partisi, Birleşik Abhazya ve Amtsağara.

Yeni haber ajansı "Abkhazinform"

Apsnypress'in eski müdürü Manana Gurgulia'nın yönetiminde kurulan Abkhazinform'un henüz tüm bölümleri kurulmuş değilse de ajans, abkhazinform.com adresinden yayında.

Manana Gurgulia, 23 Ekim'de Devlet Başkanı Raul Hacimba tarafından görevden alınmış ve yerine Renata Chagava atanmıştı. Bu görev değişikliğine tepki gösteren Apsnypress çalışanları ise toplu olarak istifa etmişlerdi. Yeni kurulan ajansın kadrosu daha önce Apsnypress'den istifa eden çalışanlardan oluşuyor.

Yeni kurulan partinin önde gelen isimlerinde Aslan Basariya'nın Rusya ile imzalanan son anlaşmaya muhalefet ettiği biliniyor. Yeni kurulan ajansında mevcut yönetim ile arasının hoş olmadığı da göz önünde alındığında muhalif bir söylemde bulunacakları öngörüsü yapılabilir.

Kozba Vedat ve Abağba Bahadır Çlov köyünde anıldı

1992-1993 Abhazya Bağımsızlık savaşına Türkiye'den katılan ve şehit düşen Kozba Vedat ve Abağba Bahadır şehit olmadan önce son iki günlerini geçirdikleri Oçamçıra'ya bağlı Çlov köyü ilköğretim okulunda gerçekleştirilen anma töreninde anıldılar.

Anma törenine öğretmenler, öğrenciler ve köy halkı ile birlikte Abhazya Geri Dönüş Komitesi Başkanı Hrips Copua, Oçamçıra Valisi Beslan Ahuba ve Şamil Batalyonu gazileri katıldı.

18-29 Kasım 1992 tarihinde iki gün boyunca bu okulda mevzilenen Şamil Batalyonu 30 Kasım 1992'de Abhazya tarihine Koçera Harekâtı olarak geçen operasyonu gerçekleştirmişlerdi. Bursa İnegöl'den gelerek savaşa katılan Kozba Vedat bu harekât esnasında şehit düşmüş, Eskişehirli Abağba Bahadır ise ciddi şekilde yaralanmıştı. Tam olarak iyileşmeden tekrar cepheye giden Bahadır girdiği çatışmada şehit olmuştu.

2011 yılında Türkiye'den anavatanlarına dönen Abhazya gazileri Çlov köyündeki bu okulda Kozba Vedat ve Abağba Bahadır'ın kaldıkları iki sınıfı restore ederek onların adlarını verdiler.

Her yıl 30 Kasım'da gerçekleştirilen anma etkinliğine bu yıl katılanlar arasında bulunan Abhazya kahramanı şehit Odessei Adleyba'nın annesi Kaslandziya, *"Benim oğlum buradaydı ve vatanını korumak için savaşmak zorundaydı. Ama Vedat ve Bahadır mecbur olmadıkları halde Türkiye'den geldiler, burada canlarını verdiler. Benim için onların şehadeti oğlumunkinden daha değerlidir"* dedi.

Aralık'14 Raporu

